

Vydání knihy doc. MUDr. Ladislava Hesse, DrSc., aktuálně reaguje na zvyšující se poptávku po nabídce sedativních technik ve stomatologické praxi. Od doby, kdy byla napsána poslední souhrnná publikace na podobné téma „Sedace v praxi zubního lékaře“ (autorů V. Ščigel, L. Hess, P. Michálek), uplynulo již 13 let, a od té doby došlo k některým významnějším posunům, kterým jsou právě v předkládané knize věnovány vybrané kapitoly.

Jde především o zavedení oxidu dusného do standardní zubní praxe tak, že k jeho jasně vymezenému podání již není vyžadována specializace v anesteziologii a intenzivní péči. Tím se i zubním lékařům otevírají nové možnosti péče, kterou mohou poskytovat při splnění některých odborných, technických a personálních požadavků.

Jiný významný mezník byl zaznamenán při uvolnění dostupnosti midazolamu jako farmaceutické suroviny pro usnadnění individuální přípravy léčiv podle magistraliter receptur. Tím se otevřela další cesta k lege artis prováděným sedativním postupům při různých neinjekčních technikách podávání midazolamu. Zubní lékař tak není odkázán pouze na nelicencované (off-label) aplikace parenterálního léčiva neinjekčním způsobem, ale může si nechat připravit midazolam v různých formách roztoků, sirupů či léčivých medů. Nemalou výhodou je tím i možnost volby vyšší koncentrace přípravku tak, aby malým množstvím bylo možno dosáhnout žádoucího efektu, a to především u malých dětí.

Jedinečný přínos publikace však lze spatřovat zejména v popisu osobních zkušeností autora, který je nejen jediným naším experimentálním anesteziologem a který se po celý svůj vědecký a výzkumný život - jehož zlomem byl klinický zrod midazolamu a jeho antagonisty flumazenilu - zabýval různými formami sedativních technik, ale i jako lékař v klinické anesteziologické praxi ošetřil tisíce pacientů a pacientek, a to asi nejvíce právě v zubní praxi. Proto čtenář určitě rád odpustí pasáže textu psané v „ich formě“, kdy autor díky svému výjimečnému postavení a možnostem ověřovat léčiva jak v experimentu, tak i v klinice popisuje postupy, které se nejvíce osvědčily, včetně unikátních kombinací a dávkovacích schémat. Právě u sedací u dětí má celoživotní práce doc. L. Hesse svůj nejvýznamnější klinický přínos. Postihuje skutečnost, že dosud stále neexistuje žádná

„zázračná“ pilulka, kterou by bylo možno právě dětem - s existujícími nevyzrálými oblastmi centrálního nervového systému - podat tak, aby se dosáhlo zklidnění či premedikace každého dítěte. Není zatím žádná jednotná dávkovací šablona pro jedno léčivo, a proto je cenné, že autor sám popisuje hranice, kam ještě může bezpečně dojít zubní lékař, a kde již vzniká potřeba mít u ošetření k dispozici anesteziologa.

Snad je jenom škoda, že uvedená evropská doporučení EPAD z roku 2007 se ani po tolika letech nestala v souladu s naší legislativou součástí doporučených postupů pro zubní lékaře vydávaných odbornými autoritami. Věřím však, že tato publikace k podobnému kroku rychle přispěje a stane se nadlouho základní rukověť k poskytování sedace v naší zubní praxi.

MUDr. Vladimír Ščigel, Ph.D., MBA